

Türkiye’de Muhasebe Standartları Konusunda Yapılan Tezlerin İncelenmesi (Review of Theses on Accounting Standards in Turkey)

Neşe ÇOBAN ÇELİKDEMİR

^aMarmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Y.O. İstanbul, Türkiye. ncoban@marmara.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
<p>Anahtar Kelimeler: Muhasebe Muhasebe standartları Lisansüstü tezler İçerik analizi Bibliyometri</p> <p>Gönderme Tarihi 30 Aralık 2018 Revizyon Tarihi 25 Şubat 2019 Kabul Tarihi 10 Mart 2019</p> <p>Makale Kategorisi: Araştırma Makalesi</p>	<p>Amaç – Türkiye’de yasal olarak Uluslararası Muhasebe Standartları uygulamasının Türkiye Muhasebe Standartları olarak uygulanmaya başlaması, muhasebe standartlarının eğitim programlarında ağırlığının artması ile de standartlar ile ilgili çalışmaların sayının artması beklenebilir. Ancak bir alanda yapılan çalışmalar ile ilgili gelişimi tam olarak görmek amacıyla bibliyometrik analiz yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada, muhasebe standartları konusunda lisansüstü çalışmaların geçmişten günümüze durum değerlendirmesi yapılarak bundan sonra yapılacak çalışmalara yön verecek bilgileri sunulmaya çalışılmıştır.</p> <p>Yöntem – Çalışmanın kapsamını; Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi’nde, 1991-2018 yılları arasında muhasebe standartları konusunda yapılmış olan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Ayrıca içerik analizi yöntemi ile çalışma konularının eğilimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Lisansüstü düzeyde yapılan tezler; yıllara, üniversitelere, anabilim dalına, anahtar kelimelere, alt konulara ve ilgi alanlarına göre dağılımları incelenmiştir.</p> <p>Bulgular – Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nde, “muhasebe standartları”, “UMS/UFRS”, “TMS/TFRS” kelimeleri ile arama yapılmış ve 555 teze ulaşılmıştır. Tezin içeriği ile ilgili bilgiler erişimi olan tezlerden doğrudan alınmış, erişim yasağı olan veya ulaşılmaması mümkün olmayan tezlerin özetlerinden ulaşılmaya çalışılmıştır.</p> <p>Tartışma – 2018 yılına kadar yazılan 555 tezin incelenmesi sonucunda en fazla üzerinde çalışılan konuların; KOBİ UFRS/TFRS, stoklar, inşaat işletmelerinde muhasebe, maddi duran varlıklar ve konsolidasyon olduğu belirlenirken; hiç lisansüstü tez konusu olmayan 5 adet standart bulunmaktadır.</p>
ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Keywords: Accounting Accounting standards Graduate theses Content analysis Bibliometrics</p> <p>Received 30 December 2018 Revised 25 February 2019 Accepted 10 March 2019</p> <p>Article Classification: Research Article</p>	<p>Purpose – The number of studies on standards can be expected to increase further once the legal practice of International Accounting Standards is started to be implemented in Turkey as Turkish Accounting Standards and the weight of accounting standards is increased in curricula. However, bibliometrics analysis is required to fully understand the improvement of studies in a field. This study intends to evaluate the status of postgraduate studies on accounting standards from the past to the present and to give information that will serve as a guide for future studies.</p> <p>Design/methodology/approach – The scope of the study; In the National Thesis Center of the Council of Higher Education, the postgraduate theses on accounting standards between 1991-2018 are composed. In addition, the content analysis method has been tried to determine the trends of working subjects. Theses in graduate level; years, universities, departments, keywords, sub-topics and the distribution of interests according to the area has been examined.</p> <p>Findings – In the database of National Thesis Center of the Higher Education Council (YÖK), the keywords “accounting standards”, UMS/UFRS”, “TMS/TFRS” were used for the search and 555 thesis were displayed in the result. Information about the content of the thesis was obtained directly from the theses that could be accessed or attempted to be obtained from the abstracts of thesis that could not be accessed.</p> <p>Discussion – As a result of the examination of 555 thesis written until 2018, the most studied subjects are; SME IFRS/TFRS, inventories, accounting in construction companies, tangible assets and consolidation. There are currently five standards regarding which any postgraduate thesis was not conducted.</p>

Önerilen Atf/ Suggested Citation:

Çoban Çelikdemir, N. (2019). Türkiye’de Muhasebe Standartları Konusunda Yapılan Tezlerin İncelenmesi, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11 (1), 325-336.

1- Giriş

Dünyada, gerek özel sektör gerek kamu sektöründe şeffaflaşmanın sağlanması ve muhasebe ve mali sistemin uluslararası normları yakalamasını gerekli kılar. Uluslararası faaliyetlerin gelişimi, ortak bir muhasebe dili ve finansal raporlama sistemi ile mümkündür. Türkiye’de bu amaçla 2002 yılından itibaren uluslararası muhasebe standartlarını Türkiye muhasebe sistemine kazandırma çalışmaları başlatılmıştır. (Akdoğan, 2012:30)

6102 sayılı TTK ile 2013 yılından itibaren Türkiye Muhasebe Standartları(TMS)/Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS) uyma zorunluluğu başlamıştır. Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) kararı ile genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşların münferit ve konsolide finansal tablolarını hazırlanmasında TMS/TFRS uygulaması zorunlu kılınmıştır. 2017 yayınlanan “Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ” ile; bağımsız denetime tabi ancak TFRS’yi uygulamayan işletmeler 01.01.2018 tarihinden itibaren Büyük ve orta ölçekli işletmeler finansal raporlama standardını uygulayacaktır. (Yıldız & Akyel, 2018:49)

Standartlar, farklı büyüklükte çeşitli sektördeki çok fazla işletmeyi ilgilendirmektedir. Standartların içeriğinin karmaşık ve teknik olması uygulamada sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada gerek meslek mensuplarının gelişiminin sağlanması ve muhasebe eğitiminde ders içeriklerinin yeniden tasarlanması önem arz etmektedir. (Yıldız & Akyel, 2018:50). Lisansüstü eğitimimde muhasebe ile ilgili tez çalışmaları, muhasebe alanında yaşanan gelişmelerden etkilenmektedir. Standartların anlaşılmasının zor olması araştırmacıları bu konularda inceleme yapmaya yöneltmiştir. Akademik çalışmalar standartlara olan ilgi ve merakın artmasıyla paralel olarak artmıştır.

Herhangi bir bilim dalında yapılmış olan yazılı çalışmaların belirli dönemler itibariyle incelenmesi; o alandaki gelişim düzeyinin belirlenmesine ve yoğun olarak çalışılmış konuların belirlenmesine katkı sağlamaktadır (Hotamışlı & Erem, 2014: 2).

Bibliyometri, materyali nicel olarak inceleyen temel bir bilgi bilimi alanıdır. Belirli bir bilimsel disiplinde mevcut bilgilerin düzenlenmesi için çok yararlıdır. Bibliyometrik çalışmanın en önemli faydası, belli bir alandaki araştırmaları ve zaman içindeki ana eğilimleri belirlemede genel bir resmi ortaya koymasıdır. (Merigo & Yang, 2017:71)

Türkiye’de çeşitli bilim dalları ile ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların içerik analizleri yapılmıştır. Muhasebe alanında yapılmış olan çalışmalar da mevcuttur. Çalışmalar incelendiğinde; bazı araştırmaların Türkiye’de muhasebe alanındaki tüm araştırmalar üzerinde, bazılarının Türkiye’de muhasebe alanındaki bir tek konu üzerinde, bazılarının da bir tek dergide muhasebe alanında yayınlanan makaleler üzerinde yapıldığı görülmektedir (Gündüz, 2018:239).

Muhasebe alanında lisansüstü programların sayısının artmasının doğal bir sonucu olarak bu alanda yazılan tez sayısı artmıştır. Türkiye’de yasal olarak Uluslararası Muhasebe Standartları uygulamasının Türkiye Muhasebe Standartları olarak uygulanmaya başlaması, muhasebe standartlarının eğitim programlarında ağırlığının artması ile de standartlar ile ilgili çalışmaların sayının artması beklenebilir. Ancak bir alanda yapılan çalışmalar ile ilgili gelişimi tam olarak görmek amacıyla bibliyometrik analiz yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada, muhasebe standartları konusunda lisansüstü çalışmaların geçmişten günümüze durum değerlendirmesi yapılarak bundan sonra yapılacak çalışmalara yön verecek bilgileri sunulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla da Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

2- Literatür Taraması

Literatürde yapılmış olan çeşitli bilim alanları ile ilgili bibliyometrik çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar genel olarak, tezlerin içerik olarak incelenmesi, bir alanda yazılmış olan makalelerin incelenmesi veya bir dergide yayınlanan makalelerin belirli dönemler itibariyle incelenmesi şeklindedir. Muhasebe Standartları alanında yazılan lisansüstü tezlerin analizinin daha önceki çalışmalarda yapılmış ve zaman içindeki eğilim ortaya koyulmuştur.

Türkiye’de lisansüstü tezlerle ilgili yapılan çalışmalar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Altıparmak ve Nakiboğlu (2005), lisansüstü eğitiminde yapılan tez çalışmalarında ve araştırma makalelerinde uygulanan yöntemleri incelemiştir.

Türker (2011) Türkiye’de, “Yönetim ve Organizasyon” bilim dalı alanında kaleme alınan çok sayıda yüksek lisans ve doktora tez çalışmasında “uygulama” niteliğinin doğru kullanılıp kullanılmadığı araştırılmıştır.

Alkan (2014), Türkiye’deki üniversitelerde 1984-2012 yılları arasında muhasebe alanında yazılan kayıtlı ve ulaşılabilecek bulunan yüksek lisans ve doktora tezlerinin analizi yapılmıştır. Eğmir, Ödemiş ve Kayır (2014) , lisansüstü öğrencilerinin tez yazım sürecinde yaşadıkları tecrübeler sonucunda, danışmanlarına ilişkin oluşturdıkları düşünceleri incelemektedir.

Şahin ve Öncü (2015), Türkiye’de 1997 – 2014 yılları arasında volatilité alanında yapılmış lisansüstü tezlerinin incelenerek alandaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesidir. Ataseven ve Oğuz (2015), Türkiye’de öğrenme stilleri konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin değerlendirilmiştir. Güney (2015) İslam hukuku alanında lisansüstü tez çalışmaları incelenmiştir. Özdem (2015) Türkiye’de eğitim politikaları alanında yapılan lisansüstü tezleri çeşitli değişkenler açısından incelemektedir. Akyol ve Akçay (2015), Türkiye’deki Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde örgütsel davranış alanında yapılmış olan analiz edilmiştir.

Deniz ve Karagöl (2016), eğitim bilimleri alanında yazılmış lisansüstü tezler başlıklar ve kelimeler analiz edilmiştir. Yorulmaz (2016), Türkiye’de din eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezler incelenmiş ve danışman-doktora öğrencisi ilişkisini gösteren bir “din eğitimcileri soy ağacı” hazırlanmıştır. Tosunoğlu ve Çam (2016), Türkiye’deki üniversitelerde maliyet alanında yapılan lisansüstü tezlerin özellikleri ve konuları açısından zaman içerisindeki değişimlerini belirlemektir. Akyol ve Yavuzkurt (2016), 2006-2014 yılları arasında Eğitim Denetimi alanında lisansüstü seviyede yapılmış olan ve Ulusal Tez Merkezi’nde “teftiş” ve “denetim” anahtar kelimeleri kullanılarak elde edilen izinli tezler üzerinden hazırlanmıştır. Kartopu (2016) Görsel sanatlar alanında 2011-2016 yılları arasında yapılan yüksek lisans ve doktora/sanatta yeterlik tezler incelenmiştir. Erçetin ve Özkan (2016), Lider- Üye Etkileşimi Teorisi alanında tamamlanan lisansüstü tez çalışmalarının sentezlenerek değerlendirmesi, bilimsel analizi yapılarak yorumlanmıştır. Güngörmüş (2016), 1984-2015 yılları arasında muhasebe standartları ile ilgili yazılmış 312 adet tez incelenmiştir.

Çil Koçyiğit ve Şenay (2018), 1978-2018 yılları arasında sağlık anabilim ve bilim dallarında muhasebe ve finansman alanında yazılan 179 adet lisansüstü tez incelenmiş ve en fazla maliyet muhasebesi alanında tez yazıldığı tespit edilmiştir.

3- Araştırmanın Metodolojisi

3.1. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

İçerik analizi çerçevesinde Türkiye’de yapılan 555 lisansüstü tez incelenmiş olup Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nde paylaşılan tezler çalışma kapsamına alınmıştır. Bu amaçla lisansüstü tezin türü, yapıldığı üniversite, konusu, özgün dili, yazım yılı, yapıldığı üniversitesi ve içeriği ile ilgili veriler toplanmış ve söz konusu veriler Excel programına aktarılarak düzenlenmiştir.

3. 1. Anakütüle ve Örneklem

Araştırmanın anakütlesi, Türkiye’de muhasebe standartları ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerdir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nde, “muhasebe standartları”, “UMS/UFRS”, “TMS/TFRS” kelimeleri ile arama yapılmış ve 555 teze ulaşılmıştır. Tezin içeriği ile ilgili bilgiler erişimi olan tezlerden doğrudan alınmış, erişim yasağı olan veya ulaşılabilecek olmayan tezlerin özetlerinden ulaşılmaya çalışılmıştır. Erişim yasağı olan 77 adet tez bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemi oluşturan söz konusu lisansüstü tezlerle ilgili bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Muhasebe Standartları Alanındaki Tezlerin Yıllara ve Türüne Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans	%	Doktora	%	Toplam	%
1991	1	0,21	1	1,1	2	0,4
1994	1	0,21	-	-	1	0,2
1995	1	0,21	-	-	1	0,2
1996	2	0,43	-	-	2	0,4
1998	2	0,43	-	-	2	0,4
1999	3	0,64	-	-	3	0,5
2000	2	0,43	1	1,1	3	0,5
2001	4	0,86	2	2,2	6	1,1
2002	6	1,29	-	-	6	1,1
2003	9	1,93	1	1,1	10	1,8
2004	4	0,86	-	-	4	0,7
2005	5	1,07	1	1,1	6	1,1
2006	19	4,08	2	2,2	21	3,8
2007	19	4,08	3	3,4	22	4,0
2008	19	4,08	4	4,5	23	4,1
2009	34	7,30	7	7,9	41	7,4
2010	47	10,09	7	7,9	54	9,7
2011	25	5,36	4	4,5	29	5,2
2012	23	4,94	9	10,1	32	5,8
2013	39	8,37	6	6,7	45	8,1
2014	36	7,73	7	7,9	43	7,7
2015	52	11,16	9	10,1	61	11,0
2016	44	9,44	13	14,6	57	10,3
2017	42	9,01	5	5,6	47	8,5
2018	27	5,79	7	7,9	34	6,1
TOPLAM	466	100	89	100	555	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere, tezlerin 466’sı yüksek lisans, 89’u doktora düzeyindedir. Tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında 2006 yılından sonra sayının arttığı görülmektedir.

Tablo 2. Erişime Açıklık Durumu

	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	
			Frekans	%
Erişime kapalı	66	11	77	14
Erişime açık	400	78	478	86
TOPLAM	466	89	555	100

Muhasebe standartları konusu ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin %86’sı erişime açıkken %14’ü ise erişime kapalıdır. Erişime kapalı tezlerin 11 adedi doktora 66 adedi ise yüksek lisans tezidir. Erişime kapalı tezlerin 78 adedi doktora tezi 400 adedi ise yüksek lisans tezidir.

Tablo 3. Tezlerin Yayın Dili

	Doktora	%	Yüksek Lisans	%	Toplam
Türkçe	81	91,0	434	93,1	515
İngilizce	8	9,0	27	5,8	35
Almanca	-	-	5	1,1	5
Toplam	89	100	466	100	555

Tablo 3’de tezlerin yayın dili dağılımı gösterilmiştir. Toplam 89 doktora tezinin; 81 adedi Türkçe 8 adedi ise İngilizce olarak hazırlanmıştır. Yüksek lisan tezlerinde ise toplam 466 tezin; 434 adedi Türkçe, 27 adedi İngilizce ve 5 adedi Almanca olarak hazırlanmıştır.

4- BULGULAR

Muhasebe standartları ile ilgili yapılan tez çalışmalarının ağırlıklı olarak hangi üniversitelerde yapıldığı Tablo 4 ‘de gösterilmiştir. Toplam 78 üniversitede muhasebe standartları ile ilgili çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, 87 yüksek lisans ve 21 doktora çalışması yapılan Marmara Üniversitesi en büyük paya sahiptir. Marmara Üniversitesi hem yüksek lisans hem doktora da diğer üniversitelere göre oldukça fazla çalışma ile öne çıkmaktadır. Yapılan lisansüstü çalışmaları %19,5’i Marmara üniversitesi programlarında hazırlanmıştır. İkinci olarak da Gazi Üniversitesi ağırlıklı olarak çalışan üniversitedir. Vakıf Üniversiteleri açısından bakıldığında Okan Üniversitesi muhasebe standartları ile ilgili çalışmalarda üçüncü sırada ve 47 yüksek lisans tezi ile dikkat çekmektedir.

Muhasebe alanında gerek akademik gerek yayın olarak güçlü iki üniversitenin muhasebe standartları konusunda da hazırlanan tezlerde öncü olması beklenen bir sonuçtur.

Tablo 4. Muhasebe Standartları ile İlgili Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Yüksek Lisans	%	Doktora	%	Toplam	%
Marmara Üniversitesi	87	18,7	21	23,6	108	19,5
Gazi Üniversitesi	47	10,1	7	7,9	54	9,7
Okan Üniversitesi	47	10,1	-	-	47	8,5
İstanbul Ticaret Üniversitesi	22	4,7	-	-	22	4,0
Dokuz Eylül Üniversitesi	15	3,2	6	6,7	21	3,8
Başkent Üniversitesi	10	2,1	6	6,7	16	2,9
Sakarya Üniversitesi	10	2,1	6	6,7	16	2,9
İstanbul Üniversitesi	12	2,6	2	2,2	14	2,5
Süleyman Demirel Üni.	11	2,4	1	1,1	12	2,2
Afyon Kocatepe Üniversitesi	9	1,9	2	2,2	11	2,0
İstanbul Aydın Üniversitesi	10	2,1	-	-	10	1,8
Selçuk Üniversitesi	9	1,9	1	1,1	10	1,8
Ankara Üniversitesi	4	0,9	5	5,6	9	1,6
Celal Bayar Üniversitesi	8	1,7	1	1,1	9	1,6
Karadeniz Teknik Üniversitesi	7	1,5	2	2,2	9	1,6
Kocaeli Üniversitesi	7	1,5	2	2,2	9	1,6
Cumhuriyet Üniversitesi	7	1,5	1	1,1	8	1,4
Balıkesir Üniversitesi	7	1,5	-	-	7	1,3
Uludağ Üniversitesi	6	1,3	1	1,1	7	1,3
Anadolu Üniversitesi	3	0,6	3	3,4	6	1,1
Atatürk Üniversitesi	6	1,3	-	-	6	1,1
Hitit Üniversitesi	5	1,1	1	1,1%	6	1,1
Işık Üniversitesi	6	1,3	-	-	6	1,1
İnönü Üniversitesi	2	0,4	4	4,5	6	1,1
K.maraş Sütçü İmam Üni.	5	1,1	1	1,1	6	1,1
Muğla Üniversitesi	6	1,3	-	-	6	1,1
Niğde Üniversitesi	3	0,6	3	3,4	6	1,1
Dumlupınar Üniversitesi	4	0,9	1	1,1	5	0,9
Hacettepe Üniversitesi	4	0,9	1	1,1	5	0,9
Akdeniz Üniversitesi	4	0,9	-	-	4	0,7
Aksaray Üniversitesi	3	0,6	1	1,1	4	0,7
Atılım Üniversitesi	4	0,9	-	-	4	0,7
Dicle Üniversitesi	3	0,6	1	1,1	4	0,7

Erciyes Üniversitesi	3	0,6	1	1,1	4	0,7
Gaziantep Üniversitesi	4	0,9	-	-	4	0,7
Pamukkale Üniversitesi	1	0,2	3	3,4	4	0,7
Bozok Üniversitesi	3	0,6	-	-	3	0,5
Çanakkale Onsekiz Mart Üni.	3	0,6	-	-	3	0,5
Çukurova Üniversitesi	2	0,4	1	1,1	3	0,5
Tokat Gaziosmanpaşa Üni.	3	0,6	-	-	3	0,5
Haliç Üniversitesi	3	0,6	-	-	3	0,5
Mehmet Akif Ersoy Üni.	3	0,6	-	-	3	0,5
THY Üniversitesi	3	0,6	-	-	3	0,5
Trakya Üniversitesi	3	0,6	-	-	3	0,5
Adnan Menderes Üniversitesi	2	0,4	-	-	2	0,4
Bahçeşehir Üniversitesi	1	0,2	1	1,1	2	0,4
Bilecik Şeyh Edebali Üni.	2	0,4	-	-	2	0,4
Galatasaray Üniversitesi	2	0,4	-	-	2	0,4
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2	0,4	-	-	2	0,4
İstanbul Arel Üniversitesi	2	0,4	-	-	2	0,4
Kadir Has Üniversitesi	1	0,2	1	1,1	2	0,4
Kırıkkale Üniversitesi	2	0,4	-	-	2	0,4
ODTÜ	2	0,4	-	-	2	0,4
Yalova Üniversitesi	2	0,4	-	-	2	0,4
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	0,4	-	-	2	0,4
Zonguldak Karaelmas Üni.	2	0,4	-	-	2	0,4
Avrasya Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Bayburt Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Bülent Ecevit Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Düzce Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Eskişehir Osmangazi Üni.	1	0,2	-	-	1	0,2
Fatih Üniversitesi	-	-	1	1,1	1	0,2
Gediz Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
İstanbul Bilgi Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
İstanbul Gelişim Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
İzmir Ekonomi Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Kafkas Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Kahramanoğlu Mehmetbey Üni.	1	0,2	-	-	1	0,2
Koç Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Mersin Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Mustafa Kemal Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Toros Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Uşak Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Yaşar Üniversitesi	-	-	1	1,1	1	0,2
Yeditepe Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	0,2	-	-	1	0,2
TOPLAM	466	100	89	100	555	100

Muhasebe standartları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin hangi enstitülere bağlı olarak yapıldığı Tablo 5'de gösterilmiştir. Buna göre hem doktora hem de yüksek lisans tezlerinde ilk sırada Sosyal Bilimler Enstitüsü gelmektedir. Tezler % 98,2 (545 adet) ile en fazla Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı olarak hazırlanmıştır.

Tablo 5. Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

	Doktora	%	Yüksek Lisans	%	Toplam	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	87	96,7	458	98,5	545	98,2
Ban. ve Sigortacılık Enstitüsü	1	1,1	3	0,6	4	0,7
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	-	-	3	0,6	3	0,5
Fen Bilimleri Enstitüsü	1	1,1	-	-	1	0,2
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	-	-	1	0,2	1	0,2
İşletme Enstitüsü	1	1,1	-	-	1	0,2
TOPLAM	90	100	465	100	555	100

Anabilim dallarına/bölgümlere göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir. Toplam 488 adet tez (yani %87,9) işletme, daha sonra ise 39 tez (%7) ise maliye-finans anabilim dallarında yapılmıştır. Diğer çalışmalar ise tabloda sıralanmıştır.

Tablo 6. Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dallarına/Bölgümlere Göre Dağılımı

	Frekans	%
İşletme	488	87,9
Maliye-Finans	39	7,0
Kamu Yönetimi	10	1,8
Bankacılık	4	0,7
Eğitim ve Öğretim	3	0,5
Sağlık Kurumları Yönetimi	2	0,4
Hukuk	2	0,4
Sigortacılık	2	0,4
Spor	1	0,2
Su Ürünleri	1	0,2
Turizm	1	0,2
Uluslararası İlişkiler	1	0,2
Ziraat	1	0,2
TOPLAM	555	100

Muhasebe standartları konusunda yapılan lisansüstü tezlerin danışmanlarının unvanları incelendiğinde (Tablo 7); hem doktora 64 adet hem yüksek lisans 189 adet tez ile en fazla Prof.Dr. unvanlı öğretim üyeleri danışmanlık yaptığı görülmektedir. Doç.Dr ünvanlı öğretim üyeler, toplamda 148 teze danışmanlık yaparken; Dr.Öğ.Üyesi unvanlı öğretim üyeleri ise, toplamda 150 teze danışmanlık yapmıştır. Dr. unvanlı öğretim üyelerinin yürüttüğü 4 yüksek lisans tezi bulunmakta olup; bu tezler bir vakıf üniversitesi olan Okan üniversitesi bünyesinde hazırlanmıştır.

Tablo 7. Lisansüstü Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

	Doktora	%	Yüksek Lisans	%	Toplam	%
Prof.Dr.	64	71,9	189	40,6	253	45,6
Doç.Dr.	17	19,1	131	28,1	148	26,7
Dr.Öğr.Üyesi	8	9,0	142	30,5	150	27,0
Dr.	-	-	4	0,9	4	0,7
TOPLAM	89	100	466	100,0%	555	100

Muhasebe standartları ile ilgili en fazla merak edilen hem meslek mensupları hem de araştırmacılar açısından uygulamaya nasıl geçileceği konusuydu. Bu durum tez çalışmalarında da aynı şekilde ortaya çıkmıştır. Çalışmaların %54,8'i yani 304 adedi örnek uygulama yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Araştırma yöntemlerinden örnek uygulama dışında; 114 tezde doküman inceleme, 60 tezde ise anket yöntemi kullanılmıştır. İstatistiksel analiz yöntemleri ise 33 çalışmada kullanılmıştır. Erişime kapalı olan 77

tezin; 51 adedinin özet kısmında çalışmada kullanılan yöntem belirtilirken 26 tezde hangi yöntemin kullanıldığı tezin tamamına ulaşılamadığı için belirlenememiştir.

Tablo 8. Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yöntem	Frekans	%
Örnek uygulama	304	54,8
Doküman inceleme	114	20,5
Anket	60	10,8
Basit ve çoklu istatistiksel analizler	33	5,9
Erişilemeyen	26	4,7
Finansal analiz	8	1,4
İçerik analizi	5	0,9
Karşılaştırma	3	0,5
Erken uyarı modeli	1	0,2
TOPSİS yöntemi	1	0,2
TOPLAM	555	100

Standartlar ile ilgili konular belirlenirken, standartların doğrudan incelenmesi ya da bir konuyla ilişkilendirilerek incelenmiştir. Tez çalışmalarının bir kısmında doğrudan bir standart değil genel olarak UMS veya TFRS ile ilişki kurulmuştur. Standartlar ve standartlar ile ilişkilendirilmiş konular Tablo 9 'da sıralanmıştır. En çok çalışılan ilk beş konu sırasıyla KOBİ UFRS/TFRS, Stoklar, İnşaat işletmelerinde muhasebe, maddi duran varlıklar ve konsolidasyondur.

Tablo 9. Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Konular	F	Konular	F
KOBİ UFRS	33	Faaliyet bölümleri	2
Stoklar	31	TFRS de mesleki yargı kullanımı	2
İnşaat işletmelerinde muhasebe uygulamaları	24	TFRS-SPK muhasebe standartları karşılaştırma	2
Maddi duran varlıklar	24	TFRS-VUK karşılaştırma	2
Konsolidasyon	22	THP-muhasebe standartlarına uygunluğu	2
Şirket Birleşmeleri	16	Kur değişiminin etkileri	2
Standartların sektörel uygulamaları	15	TMS/TFRS meslek mensuplarının bakış açısı	2
Finansal araçlar	13	TMS/TFRS üniversite öğrencilerinin algısı-İlgisi	2
Hasılat	13	UFRS nin ilk kez uygulanması	2
Gelir vergisi	12	UMS-Türkiye karşılaştırma	3
Türev İşlemlerin muhasebeleştirilmesi	12	Üretim maliyetleri	2
Amortismanlar	10	Ürün maliyetleri	2
Canlı varlıklarda değerlendirme	10	Akreditif işlemlerinin muhasebeleştirilmesi	1
UMS uyum	10	Bilgi asimetrisi	1
Finansal Kiralama İşlemleri	9	Bütçeleme	2
TFRS/UFRS Finansal Tablolara Etkisi	9	Dönen varlıklar	1
Borçlanma maliyetleri	8	Enflasyon Muhasebesi	1
Dış Ticaret işlemleri	8	Ertelenmiş vergi	1
Entellektüel sermayenin raporlanması	8	Etkin maliyet denetimi	1
Teşvikler	8	Faktoring işlemleri	1
Duran varlıklarda değer azalışları	7	Finansal açıklamada kültür etkisi	1
UFRS'nin etkileri	7	Finansal borçlanma araçlarının değerlendirilmesi	1
Araştırma ve geliştirme giderleri	6	Finansal raporlama standardının piyasa değerini açıklama gücü	1
Bölgelere göre raporlama	6	Hedge muhasebesi	1
Finansal tabloların sunumu	6	Hisse bazlı ödemeler	1
Kamu muhasebe standartları	6	Hisse senedi değerine standartların etkisi	1
Maddi olmayan duran varlıklar	6	Hisse senedi ile değiştirilebilir tahviller	1
TFRS/UFRS finansal analize etkisi	6	İhtiyatlılık ilkesi	1
Finansal varlıkların değerlendirilmesi	5	İnternet sitelerinin değerlendirilmesi	1

Sigorta sektöründe TFRS	5	İş güvenliği tazminatlarının raporlanması	1
Finansal tabloların sunuluşu	5	Kar Dağıtımı	1
TFRS/TMS Uygulanabilirliği	5	Katma değer hesaplaması	1
Zirai işletmelerde muhasebe uygulamaları	5	Kıdem tazminatları	1
Ara dönem mali raporlama	4	Moğolistan'da UFRS ye geçiş	1
UMS- Azerbaycan muhasebe standartları Karşılaştırma	4	Özel tükenmeye tabi varlıklar	1
Çevre Muhasebesi	4	Raporlama döneminden sonraki olaylar	1
Değerleme	4	Rüzgar enerjisi santrallerinde maliyet e giderler	1
Değerleme ölçekleri	4	Sabit varlık yatırımlarının muhasebeleştirilmesi	1
Geçiş Süreci	4	Şirket değerlemesi	1
İştirakler	4	Şirketlerin kendi hisselerini alma veya satmaları	1
Muhasebe politikaları	4	Tahakkuk ve Kazançlar	1
Nakit akış tablosu	4	Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Alacaklar	1
UMS ve Türkiye Karşılaştırması	4	Satış amaçlı elde tutulan duran varlıklar	1
Varlıklarda değer düşüklüğü	4	TFRS muhasebe hukuku açısından incelenmesi	1
Varlıkların değerlemesi	4	TFRS/UFRS Finansal Kullanıcılara Etkisi	1
Vergi muhasebesi	4	TFRS-İrak muhasebe sitemlerinin karşılaştırılması	1
Dönemsonu işlemleri	3	İş ortaklıkları	1
Gerçeğe uygun değer	3	Karşılıklar	1
Maliyet muhasebesi	3	Muhasebe hata ve hileleri	1
Meslek mensuplarının standartlara bakışı	3	TMS/TFRS göre kar tespiti	1
Mesleki yargı	3	Müşterek anlaşmalar	1
UFRS ve vergisel açıdan düzenlenen mali tabloların karşılaştırılması	3	UFRS algısı	1
Bağımsız Denetim	2	UFRS- Basel II etkileşimi	1
Balık üretim işletmelerinde maliyetler	2	UFRS kullanımını etkileyen faktörler	1
Çalışanlara sağlanan faydalar	2	UFRS-Amerikan muhasebe standartlarının karşılaştırılması	1
Değerleme farkları	2	UFRS'de Denetim	1
Dipnotlar	2	UFRS-İran muhasebe sisteminin karşılaştırılması	1
Duran varlıklar	2	UMS ile ülke kültürlerinin etkileşimi	1
Finansal tabloların TFRS'ye dönüştürülmesi	2	UMS Türkiye'de gelişimi	1
Gayrimenkul değerlendirilmesi	2	UMS'de Denetim	1
Gelir tahakkuku	2	UMS'de ilke bazlılık ve kural bazlılık	1
İnsan kaynaklarına yönelik faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi	2	UMS-Kırgızistan muhasebe sisteminin karşılaştırılması	1
Kurumsal yönetim	2	Uygulamada yaşanan sorunlar	1
Maden işletmelerinde rehabilitasyon giderleri	2	Varlıkların dönemsonu işlemleri	1
Muhasebe mesleği	2	Yabancı para işlemleri	1
Muhasebe standartların oluşumu	4	Yazılım maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi	1
Nakit Akış Tablosu Analizi	2	Yönetim muhasebesi	1
Rus muhasebe sistemi-UFRS Karşılaştırma	2		
TOPLAM			555

Standartların bazı sektörlerde uygulanmasına yönelik toplam 15 adet tez bulunmaktadır. Bu sektörlerin dağılımı Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Lisansüstü Tezlerde Standartların Uygulandığı Sektörler Açısından Dağılımı

Standartların Sektörel Uygulamaları	15 adet
SPK'ya tabi işletmelerde	1
Gül ürünleri üreten işletmelerde	1
Güneş enerjisi işletmelerinde	1
Vakıflarda	1
Türk futbol kulüplerinde	1
Aracı kurumlarda	1
Film işletmelerinde	1
Liman işletmelerinde	1
Lojistik işletmelerinde	1
Maden işletmelerinde	1
Telekomünikasyon işletmelerinde	1
Yenilenebilir enerji işletmelerinde	1
Siyasi partilerde	1
Türkiye'de de faaliyet gösteren yabancı şirketlerde	1
Üretim işletmelerinde	1

Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları açısından hiç çalışılmamış olanlar Tablo 11'de gösterilmiştir. Doğrudan veya bir konu ile ilişkili olarak çalışılmamış 5 adet standart tespit edilmiştir.

Tablo 11. Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

TFRS 6	Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi
TFRS 12	Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar
TFRS 14	Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları
TMS 24	İlişkili Taraf Açıklamaları
TMS 26	Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama

5- Sonuç

Türkiye'de muhasebe standartları alanında ilk çalışma 1991 yılında yapılmıştır. 2018 yılı sonuna kadar yapılan topla 555 tez çalışmasının 466 adedi yüksek lisans 89'u ise doktora çalışmasıdır. Çalışmaların büyük çoğunluğu Sosyal Bilimler Enstitülerinde yapılmış yüksek lisans niteliğinde çalışmalardır. Muhasebe standartları ile ilgili en fazla üzerinde çalışılan KOBİ UFRS/TFRS, stoklar, inşaat işletmelerinde muhasebe, maddi duran varlıklar ve konsolidasyondur. Hiç lisansüstü tez konusu olmayan 5 adet standart bulunmaktadır. Bu standartlar tez konusu belirlenirken dikkate alınabilecek konular olabilir. Muhasebe standartları konusunda yapılan lisansüstü çalışmaların büyük bir kısmı Marmara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Okan Üniversitesi'nde yapılmıştır. Tezlerin büyük çoğunluğu Türkçe olarak yapılmıştır. Tezler hazırlanırken en çok örnek uygulama, doküman inceleme ve anket yöntemleri kullanılmıştır. Tezlerin büyük çoğunluğu Prof.Dr. ünvanlı öğretim üyeleri tarafından yürütülmüştür. Bunu doçent ve Dr.Öğr.Üyeleri izlemektedir.

Bu makale ile bibliyometrik göstergeler kullanarak muhasebe standartları ile ilgili lisansüstü çalışmaların genel güncellenmiş bir resmi sunulmuştur. Tez konusu belirlemek hem danışman öğretim üyesi hem de öğrenci açısından önemli bir konudur. Aynı alanda yapılan benzer çalışmalar hatta bazen aynı amaca hizmet eden çalışmalar emek ve zaman israfına neden olmaktadır. Muhasebe standartları ile ilgili yapılmış olan içerik analizi; bu alanda lisansüstü tez hazırlamak isteyenlere fikir sağlayabilir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda yurtdışındaki üniversitelerde hazırlanan lisansüstü tezler de incelenerek karşılaştırma yapılabilir.

Kaynakça

- Akdoğan, N. (2012). Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İşletmeler Tarafından Uygulanmasının Sağlanmasında Maliye Bakanlığı'nın Tarihi Sorumluluğu, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 12 (38), 29-39.
- Akyol, B. ve Akçay, R. C. (2015). Türkiye'deki Örgütsel Davranış Çalışmalarının Analizi, *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 11(1), 149-170.
- Akyol, B. ve Yavuzkurt, T. (2016). Türkiye'de Lisansüstü Tezlerde Eğitim Denetimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(2), 908-926.
- Alkan, G. (2014). Türkiye'de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (1984-2012), *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (61), 41-52.
- Altıparmak, M , Nakiboğlu, M . (2005). Fen Bilimleri Eğitimi Lisansüstü Tez Çalışmalarında Uygulanan Nitel ve Nicel Yöntemler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 355-358.
- Ataseven, N. ve Oğuz, A. (2015), Türkiye'de Öğrenme Stilleri Konusunda Yapılan Tezlerin İncelenmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 192-205.
- Çil Koçyiğit, S ve Şenay, F . (2018). 1978-2018 Yılları Arasında Türkiye'de Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı/Bilim Dalında Muhasebe ve Finansman Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 21 (2), 303-312. DOI: 10.29249/selcuksbmyd.467473
- Deniz, K. ve Karagöl, E. (2016). Eğitim Bilimleri Alanındaki Lisansüstü Tez Başlıklarının Kelime Sayısı ve Söz Dizimi Bakımından İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(2), 248-260.
- Eğmir, E., Ödemiş, İ.S. ve Kayır, G. (2014). Lisansüstü Tez Danışmanlığının İncelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2014, 7(31), 576-589.
- Erçetin, Ş ve Özkan, M . (2016). 2007-2016 Yılları Arasında Lider-Üye Etkileşim Teorisi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Meta-Analizi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 496-512.
- Gündüz, M. (2018). Türkiye'de 2014-2016 Yılları Arasında Akademik Dergilerde Muhasebe Alanında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(1); 236-257.
- Güney, N. (2015). İslam Hukuku Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerde Sıkça Karşılaşılan Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* , (26), 405-422.
- Güngörmüş, A.H. (2016), Türkiye'de Muhasebe Standartlarına Yönelik Yazılan Yüksek Lisans ve Doktora Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (25), 347-362.
- Hotamışlı, M. ve Erem, I. (2014). Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (63), 1-20.
- Kartopu, S. (2016). Türkiye'de Görsel Sanatlar Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının Betimsel İncelemesi, *Smursız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 1(1), 81-98.
- Merigo, J.M. ve Yang ,J.B. (2017). Accounting Research: A Bibliometric Analysis, *Australian Accounting Review*, 27(1), 71-100.
- Özdem, D. (20159). Türkiye'de Eğitim Politikaları Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (1989-2014), *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 2015 14(3):631-646.
- Şahin, Ö , Öncü, M . (2015). Volatilite Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (68), 135-156.
- Tosunoğlu, B. ve Çam, A.V. (2016).Türkiye'de Maliyet Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(15), 145-155.

- Türker, M. V. (2011). Türkiye’de “Yönetim Ve Organizasyon” Bilim Dalında Üretilen Lisansüstü Tez Çalışmalarında Süregelen Metodolojik Bir Hata: “Uygulama – Araştırma Ayrımının” Yapılmaması, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 31 (2), 261-272
- Yıldız, Ş , ve Akyel, N . (2018). Yeni Muhasebe Uzmanlık Alanlarının Muhasebe Eğitimindeki Yeri ve Türkiye Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (79), 47-66.
- Yorulmaz, B. (2016). Türkiye’de Din Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmalar Hakkında Genel Bir Değerlendirme. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi* , 12(46), 41-62.